

Beseda ob slovesu dr. Franja Kordiša

Vsakdo izmed nas se v življenju slej ko prej, intimno in zase, srečuje z mejnimi vprašanji življenja. Naj skušamo izmerjenost življenja dojeti še tako razumsko, nas odhod velikega gozdarskega stanovskega kolega dr. Franja Kordiša kot sočloveka, znanca, prijatelja vedno znova presune in prizadene. Za trenutek obstanemo, v trenutku se nam odvrtita njegova življenjska delovna doba in njegova delovna zgodovina, vidimo ga takega, kot živi v naši duši.

Rodil se je bil v Ravnih gori v Gorskem Kotarju 3. oktobra 1919. Z mamo Antonijo sta se takoj preselila in odšla v Majur pri Kostajnici, kjer je živel oče Matija. Oče je bil zaposlen na velikem lesnem skladišču. Franjo je v Majurju leta 1930 končal osnovno šolo. Na gimnazijo je hodil v Sisku, ki jo je končal leta 1938 z odličnim uspehom in bil oproščen ustnega dela mature. Vpisal se je na Gozdarsko fakulteto v Zagrebu, kjer je leta 1943 diplomiral z odliko. Leta 1944 je odšel v partizane, priključil se je odredu Banjske udarne

divizije. Nato so ga premestili v sedmo divizijo in s to enoto je prišel v Slovenijo ter prispel v Idrijo kot častnik Sedme divizije. Leta 1947 se je demobiliziral in začel z delom na gozdni upravi v Idriji, kjer je nadomestil inženirja Stanislava Mazija. Po letu 1947 so ga dvakrat premestili v Beograd na Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo. Z ženo Slavko sta si ustvarila družino z dvema hčerka, Sonjo in Jasno.

Pri delu v gozdu je vedno dajal prednost gozdarski stroki pred politiko. Mnogo časa je porabil za proučevanje gozdnogojitvenih načel za delo v gozdovih, da so jih lahko gojili z različnimi, razmeram prilagojenimi ukrepi. Svoje življenje je posvetil gozdarski stroki, predvsem pa gospodarjenju z gozdovi na sonaraven in trajnosten način upravljanja z gozdovi na Idrijskem in na celotnem območju Trnovskega gozda, Nanosa, Podkraja in na celotnem Tolminskem območju. Kot štipendist mednarodne organizacije FAO se je leta 1956 izpopolnjeval na Univerzi v Zúrichu.

Slika 1: Kopija izkaznice skupščine SR Slovenije (foto: osebni arhiv)

Profesor Hans Leibundgut je bil izredna avtoriteta s področja gojenja gozdov, kjer so se usposobljali za nove metode upravljanja z gozdovi. V Švici so si ogledali številne gozdove. Po vrnitvijo v Idrijo so začeli uvajati malopovršinsko sečnjo, in sicer najprej na območju Pevca, potem pa so te metode začeli uveljavljati na celotnem območju zahodnovisokokraških gozdov. Pridobljeno znanje je praktično nadgradil in s prof. dr. Dušanom Mlinškom v šestdesetih letih prejšnjega stoletja začel projekt obnove na manjših površinah, s čimer se spremeni struktura iz monokulture enoličnosti v pestre oblike, kar daje možnost različnim drevesnim vrstam. Naše gozdove je jemal kot zgled sonaravnega načina gospodarjenja. Vsako leto je vodil študente gozdarstva na ogled idrijskih gozdov. S prof. dr. Dušanom Mlinškom je bil večkrat na ekskurziji v Švici, Belgiji, Norveškem, Madžarskem in Finskem, kjer so si ogledali metode gospodarjenja z gozdovi. Bil je tudi na seminarjih v Makedoniji in 14-dnevnem seminarju v Danilovgradu v Črni gori. Prof. dr. Dušan Mlišek je dvakrat pripeljal profesorja dr. Hansa Leibundguta v Idrijo. Pri terenskem ogledu je gost pohvalil način gospodarjenja z idrijskimi in trnovskimi gozdovi.

Kot gozdarski strokovnjak je bil zelo navezan na gozd in na način gospodarjenja z gozdovi. Njegova ideja je bila, da bi z meritvami ugotavljal rast bukve, gorskega javorja in velikega jesena. Na Krekovšah je revirni gozdar Milan Hohorič vsak dan meril prirastke pri šestdesetih drevesih. Iz meritev se je ugotovil letni ritem rasti. Na podlagi meritev in obdelave statističnih metod s pomočjo prof. dr. Franca Gašperšiča je pripravil pisno doktorsko disertacijo z naslovom Vitalnost in konkurenca v mešanem gozdu bukve in plemenitih listavcev na rastišču Abieti – Fagetum Dinaricum. Leta 1974 je opravil zagovor na Biotehniški fakulteti, na Oddelku za gozdarstvo. V delu je zajel razvojne značilnosti za idrijsko hribovje zelo pomembnih drevesnih vrst in v strnjjenih zaključkih nakazal koristne napotke za oblikovanje mešanih sestojev. Z znanstveno metodiko je obravnaval zapletene naravne pojave v praksi, za kar je prejel visoko znanstveno priznanje in naziv doktorja znanosti. Študija in doktorat sta mu prinesla sloves doma in v tujini.

Soško gozdno gospodarsko območje je po njegovi zaslugi postajalo vzorčen model aktivnega gospodarjenja z gozdovi v celotni Sloveniji. Največja vrednost njegovega dela je bila uresničitev teorije naravovarstvenega gojenja in gospodarjenja z gozdovi v praksi na sodoben način. Tako je povezal gospodarstvo in varstvo narave. Njegovo strokovno in znanstveno delo ter dobro poznavanje ekologije in bioloških procesov sta bila na splošno podlaga za poglobljen študij življenjskih pojavov in trajnostnega razvoja gozda. Za lokalno okolje pa je pomenilo bogatitev tradicionalnega gozdarjenja in upravljanja z gozdovi.

V Idriji je bil vodja gozdne uprave, direktor idrijske enote Soškega gozdnega gospodarstva in nazadnje je bil štirinajst let eden vodilnih v upravi s sedežem v Tolminu. Osem let je bil generalni direktor. Leta 1983 se je upokojil kot doktor gozdarskih znanosti in vodenje prepustil novemu direktorju Ferdu Papiču.

Po upokojitvi je napisal kar nekaj knjig: Pragozd Bukov vrk – leta 1985, Idrijski gozdovi skozi stoletja – leta 1986, Bukovi gozdovi na Slovenskem – leta 1987 in Dinarsko jelovo-bukovi gozdovi v Sloveniji – leta 1993. Vsebinska zasnova v vseh knjigah je izjemno bogato predstavljena tako na zgodovinski osnovah kot tudi na strokovno-znanstvenem delu. Predstavljena je zgodovina upravljanja in načini gospodarjenja z gozdovi. V Gozdarskem vestniku je objavil 61 člankov, v katerih je dobro predstavljal načine upravljanja z gozdovi. Objavil je tudi članek v Allgemeine Forst Zeitschrift, št. 8, v letu 1988 in en članek v Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen Zürich leta 1965. Objavljeni so bili tudi štirje članki v jugoslovanskem poljoprivrednem šumarskem centru v Beogradu leta 1965.

V letu 1988 so ustanovili Muzejsko društvo Idrija. Glavni namen delovanja društva je bil v ohranjanju naše naravne in kulturne dediščine. Dr. Franjo Kordiš je bil prvi predsednik s petletnim mandatom. Ves čas je bil družbeno in politično aktiven. Dva mandata je bil republiški poslanec v slovenskem parlamentu. Bil je tudi večletni okrajni odbornik ter član Skupščine Občine Idrija v samostojni državi Sloveniji. Bil je tudi dolgoletni sodelavec Biotehniške fakultete na gozdarskem oddelku. Bil je član Sveta in en mandat predsednik

Gozdarstvo v času in prostoru

Sveta gozdarskega oddelka fakultete. Sodeloval je tudi pri organiziranju in izvajanju podiplomskih republiških in zveznih seminarjev, pa tudi na raziskovalnem delu gozdarske fakultete. Bil je odličen raziskovalec, gozdarski znanstvenik, politični delavec in pisec člankov za Gozdarski vestnik.

Družba in stroka sta prepoznali njegovo delovno in strokovno ustvarjalno moč. Glede na njegovo izjemno delo na področju gozdarstva je prejel števila priznanja; v letu 1981 je prejel Jesenkovo priznanje Biotehniške fakultete za dosežke na gozdarskem in biološkem področju. Skupščina Občine Idrija mu je leta 1979 kot uglednemu strokovnjaku in družbenopolitičnemu delavcu podelila občinsko priznanje. Priznanje in zahvalo mu je podelila tudi družba SGG Tolmin za trideset let uspešnega, strokovnega in poslovnega vodenja na gospodarskem in finančnem poslovanju. Kot direktor družbe SGG Tolmin je izjemno vodil poslovanje gospodarske organizacije. Od leta 1983 je bil častni član Zveze inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije. Prejel je dve medalji za hrabrost v letih 1944 in 1945, pa tudi priznanje reda bratstva in enotnosti. Odlikova-

nja je sprejemal skrivnostnim nasmehom, a bil je ponosen nanje, saj je čutil, da je bilo njegovo delo cenjeno.

Ostalo je njegovo izjemno ustvarjalno delo na področju gozdarstva, ki ga stanovski kolegi izjemno cenimo. Spoštovani dr. Franjo Kordiš, za Vaše uspešno in prizadevno delo v korist in dobro primorskega in slovenskega gozdarstva se Vam gozdarji in prijatelji iskreno zahvaljujemo. Hvala Vam za vsa dobra dela, za prijetna leta druženja, ki smo jih preživeli in delili skupaj z Vami. Hvala Vam za iskreno tovarištvo in predanost zdajšnji generaciji gozdarjev. Spoštujemo Vaš večni sen.

V svojem imenu in imenu nekdanjih ter sedanjih gozdarjev družbe SGG Tolmin in članov Gozdarskega društva Posočja izrekamo Vaši družini in vsemu sorodstvu iskreno sožalje.

Spoštovani dr. Franjo Kordiš, ohranjamo Te in ohranili Te bomo v hvaležnem in spoštljivem pomenu.

Rafael Vončina

Slika 2: dr. Franjo Kordiš (foto: osebni arhiv)